

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

1. Quid Probatio? An quae notoria aut juris sunt, probari debeant?
Quotuplex sit Probatio? quid artificialis, inartificialis, plena, semiplena,
judicialis, extra judicialis? An ad plenam probationem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

ves pauperculæ Viduæ reclamanti
 abductos, re ad eum delata subito ar-
 ripi jubet & atroci morte puniri. For-
 te lebes aquæ fervētis in medio Bru-
 gensi foro erat, monetario punien-
 do destinatus in hunc sine mora ho-
 minē conjici jubet, sic prout erat,
 ocreatum, vestitum, gladio accin-
 ctum. *Lips. monit. & Exempl. polit. lib: 2. c. 9.*
 Quæritur, an Petrus ille judicialem
 probationem jure potuisset exige-
 re? *Resol. quære num. 4.*

r.

Causa inquit *Ifid. cap. forus de verb: signif.*
 Caut argumentis aut probatione con-
 stat, argumentum investigatione sola, si-
 ne testibus aut tabulis invenit veritatem.
 Probatio verò utrumq; habet. Cùm ergò
 negatio fidem litis dubiam efficiat, ad pro-
 bationes decurri debet, quib⁹ rei in con-
 troversiam adductæ fides adstruatur. Est
 autem probatio intentionis suæ legitima
 fides, quam facit actor judici, vel reus, vel
 uterq; *Cuia: paratit. de probat.* Clariùs; rei
 dubiæ

dubiæ apud iudicem controversiæ de facto aliquo per legitimos modos factæ ostensio. *L. 50. ff. h. t.* & patet explicatione quia probatio fit ad instruendum iudicem non adversarium *cap. ex literis. h. t.* fit de facto aliquo, quia quæ juris sunt probari non debent, quando quidem iudici nota sunt vel esse debeant: nisi ipsum jus negetur, *L. 5. ff. h. t.* fit de re dubia: quia notoria non probari, sed allegari debent. *Junia DD. in rubr. h. t. L. 11. §. emptorem: ff. de a. empt: Can: manifesta & Can: de manifesta. 2. q. 1.* & allegatio notorii, probatio probata dici solet. Eam nonnulli secundum Aristot: dividunt; in artificialem, & inartificialem: illam dicunt, quæ ex ipsa causa argumentis, & indiciis trahitur: hanc, quæ extra causam accipitur, vel à legibus, vel à testibus, vel tabulis aut instrumentis, confessione, juramento, &c. ut tradunt *DD. in L. admonendi ff. de iurejur.* Alii Juris interpretes spectantes in primis vim & effectum, quem probatio habet in iudiciis, eam dividunt in plenam & semiplenam. Plena dicitur, quæ plenam fidem Iudici facit de re, de qua agitur: ita

ut se-

ut secundum eam plenè instructus sen-
 tentiam ferre & controversiam definire
 possit, nullo alio requisito, ideoq; qui ta-
 liter probavit, amplius compelli non po-
 test super ita probato ad juramentum, *cap.*
2. h. t. Porrò huiusmodi efficitur probatio,
 per duos testes omni exceptione majores,
 id est, quorum fides nulla ex causa legiti-
 ma elevari possit, & qui communi homi-
 num opinione reputentur boni viri *cap. 2.*
& 3. h. t. L. ubi numerus. ff. de testibus. qui-
 busdam tamen in casibus ad faciendam
 plenam fidem major testium numerus
 exigitur, ut de jure civili ad testamentum
 7. ad codicillos & donationem mortis
 causa & quamlibet ultimam voluntatem
 à testamento distinctam 5. & sic de aliis.
 de jure Canonico, contra Episcopum 72.
 contra Presbyterum 64. Diaconum 27.
 Subdiaconum & inferiores 7. contra Cle-
 ricum 3. nullâ notati infamiâ, *Can: Presul:*
& can: placuit. 2. q. 4. Interdum plena pro-
 batio efficitur per instrumentum publi-
 cum *L. fin. C. de probat.* imò etiam per pri-
 vatum factum ab aliquo contra se *L. cum*
de indebito. in fine. ff. de probationibus. L. pu-
blica.

blica. ff. depositi modò cōfiteatur se fecisse
 vel si probetur per delationem juramenti
L. 1. & 2. ff. de iurejur: Insuper illa, quæ fit
 per confessionem partis in iure, id est, in
 loco iudicii, seu ubi ius dicitur. *L. 1. ff. de*
confessis (quanquam confessio non tam fit
 probatio, quàm relevamen ab onere pro-
 bationis. *DD. in cap. 1. in sup: eod:*) vel per
 iuramentum, quod ab altero litigatorum
 alteri defertur. *L. 1. & 2. ff. de iurejurand:*
 quanquam etiam iuramentum, potius tra-
 levet ab onere probandi, quàm probet.
 Semiplena probatio, quæ etiam imperfe-
 cta dici potest, est quæ iudici facit quidem
 aliquam, non tamen plenam fidem, id est,
 non tantam, ut ex ea iure moveri possit
 ad ferendam pro hac vel illa parte senten-
 tiam: sed opinionem tantum ingerit. Ta-
 lis est, quæ fit per unum testem omni ex-
 ceptione maiorem. *L. iurejuran: C. de testi-*
bus. Secundò talis est in causis civilibus,
 quæ ex fama constanti producitur, unius
 tamen testis de veritate deponentis testi-
 monio confirmata. *Gl. & DD. in cap: veni-*
ens. de test: aliàs fama inconstans non pro-
 bat, sed tantum conjecturam facit, sapienter
 enim

enim fallax est rumor. *L. ult. ff. de hered. In-*
stit. Tertiò, quæ ex comparatione litera-
 rum, nam talis comparatio, firmam pro-
 bationem non facit, eo quod scriptura
 ætatis, valetudinis, calami, atramenti, vel
 chartæ vitio mutetur, nec eandem sem-
 per similitudinem retineat: ex quo patet
 probationum semiplenarum quasdam
 esse maiores, quasdam minores: nam pro-
 batio, quæ fit per unum testem omni ex-
 ceptione maiorem, & per aliqua indicia,
 quæ tamen ad plenam fidem faciendam
 non sufficiunt maior est, quam quæ fit
 per unicum testem tantum.

2. Regulariter actor probare debet
 petitionem suam, atq; omne id, per quod
 libellum suum sustinet ac defendit: & vi-
 cissim reus exceptionem suam. *cap. 1. 2. cap.*
ad nostram 12. h. t. Ratio, quoad reum est,
 quia reus excipiendo actor fit. *L. 1. ff. de ex-*
cept: unde agendo, ipso facto onus in se
 probandi suscipit. *L. si. C. h. t.* Idq; verum
 est non tantum, quando excipiendo ali-
 quid affirmat, sed etiam quando excipi-
 endo negat. *Barth: Panor: Gail: libr. 1. de*
pæce publ. cap. 18. n. 14. nisi fortè & exceptio
 ipsa